

Съдържани
е на
вестника:

1. Христо Ботев
2. Иван Вазов
3. Васил Априлов
4. Добри Чинтулов
5. Георги Раковски
6. Захари Стоянов
7. Братя Миладинови
8. Петър Берон.

След-И

1 . 1 1 . 2 0 2 4

Ден на народните будители

На 1 ноември всяка година България почита своите народни будители, които са оставили трайна следа в историята и културата на нацията. Този ден е посветен на всички тези, които с труда и вдъхновението си са допринесли за развитието на българския народ и утвърдили българското образование и култура.

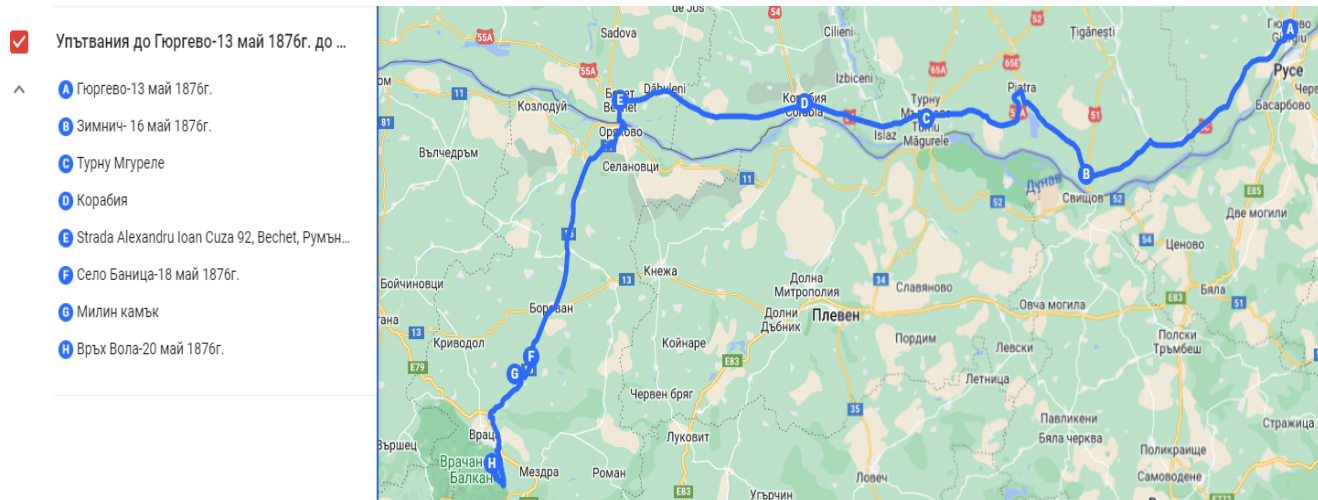
Исторически погледнато, народните будители включват учители, писатели, възрожденци и духовници, които в трудни времена са се борили за българското образование и култура. Техният принос е неоценим, тъй като те са заложили основите на съвременната българска култура и са вдъхновили хората да ценят знанието и просветата. Чрез своите действия те са помогнали за съхраняването на българския език и култура, дори и в най-трудните моменти от историята на страната.

Христо Ботев

(1848-1876)

Роден е на 6 януари 1848 година (25 декември 1847 година стар стил) в Калофер, в семейството на даскал Ботьо Петков (1815 – 1869) и Иванка Ботева (1823 – 1911).

Калофер (родно място); 1863 – за Одеса през Пловдив и Цариград; 1866 - учител в Задунаево, българско село в руската част на Южна Бесарабия; нач. на 1867 - пътува с кораб, вероятно от Одеса до Бургас, и оттам през Сливен стига до Калофер; септември 1867 – пристига в Румъния: Гюргево, Букурещ, Браила; 1868 – Букурещ; 1869 - учител по български език в Александрия и Измаил; 1871 – Галац и Браила; 1871 - в затвора във Фокшани; 1872 – Букурещ; 1874 – учител в Букурещ; нач. на 1876 – виза за пътуване до Белград и Триест; април 1876 – заминава за Кишинев и Одеса; 13 май 1876 – пристига от Букурещ в Гюргево; 16 май – качва се на кораба „Радецки“; „Радецки“ пътува нагоре по течението на Дунав, спирайки на няколко румънски пристанища, където на кораба се качват участници в четата – Зимнич, Турну Мъгуреле, Корабия, Бекет; Едва в ранната сутрин на 18 май край село Баница, на около 20 километра от Враца, четата влиза в по-сериозно сражение с голяма група черкези, след което се оттегля на височината Милин камък; 19 май - във Враца са въведени значителни османски войски и възможността за въстание в града е пресечена, а Ботевата чета се насочва към вътрешността на Стара планина; към полунощ срещу 20 май четата достига местността Вола, където се установява, за да пренощува, но скоро е открита от черкези и башибозук и започва сражение; вечерта на 20 май (1 юни нов стил[б. 2]) след като сражението е затихнало, куршум пронизва Ботев и той умира на място.

Иван Вазов

(1850-1921)

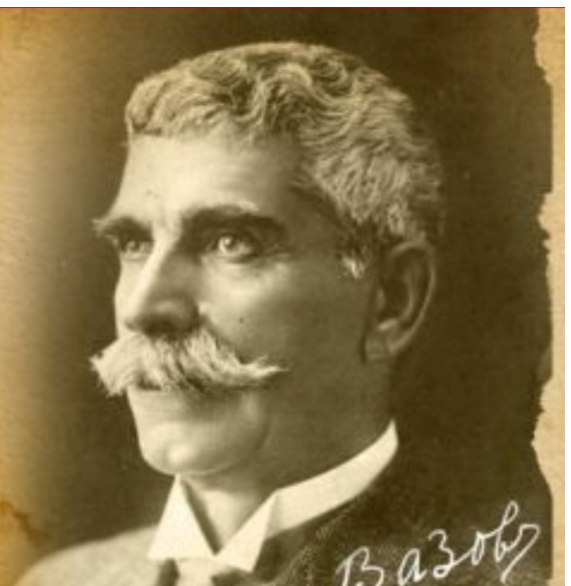
Български писател, поет и драматург. **Патриарх на българската литература.**

Творчество му отразява две исторически епохи – Възраждането и Следосвобожденска България. Учи в родния си град Сопот, в Калофер и в Пловдив. В Браила живее за кратко време с хъшовете. Насочва се към патриотично-граждански теми. Работи като учител и преводач, включва се в различни родолюбиви начинания – преди и след Освобождението, за кратко е министър на просвещението. Но основното му призвание – писателството – дава облика на живота му. Създава първия български роман “Под игото” (1894), разкази, повес-

ти, комедии, пътеписи, поеми... Пише литературна критика, мемоари, стихове за деца и др.

Иван Вазов за
Клептуза

„Аз се скитах с наслаждение,
из кичестите дъбравки,
от върби, лещак, букове, тополи,
трепетлики,
прорязвани от хладни ручейки,
образующи сенчести островчета.
През реката в полите
на рунтавата букова гора,
всред възхитителна поляна,
извира изобилен студен извор,
називаем Клептузът“

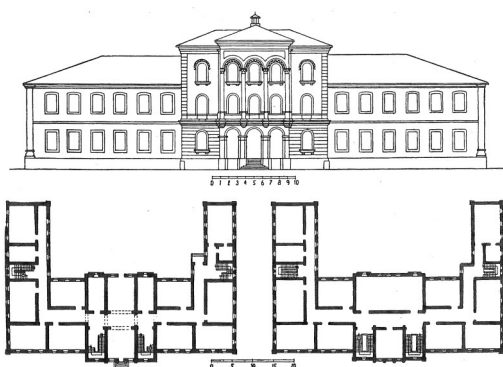

Васил Априлов

(1789-1847)

Из-

тъкнат обществен и просветен деец. Един от инициаторите за създаването на Габровското взаимно училище – **първото новобългарско светско училище** (1835). Привърженик на руското културно влияние сред българите, участва в превръщането на Оде-са в един от центровете за подготовка на българската интелигенция. Автор на „Българските книжици или на кое словенско племе собствено принадлежи кириловската азбука?“ (1841), „Денница на новоболгарското образование“ (1841) и „Дополнение к книге: „Денница...“ (1842), „Болгарские грамоты“ (1845) и „Мисли за сегашното българско учение“ (1847) и др.

Добри Чинтулов

(1822-1886)

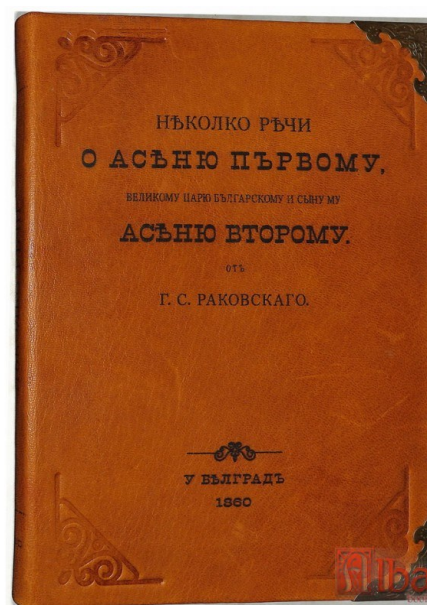
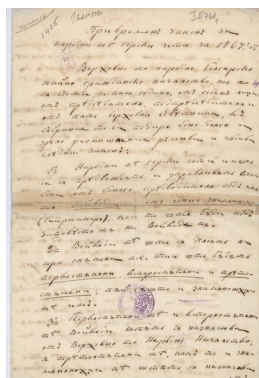
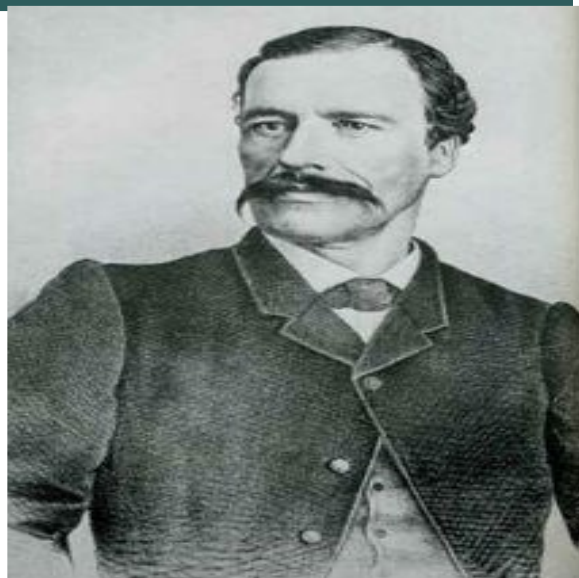
Народен учител и поет, създател на революционна и патриотична лирика. Учи в гръцкото училище. Завършва в Одеса като стипендиант уездното (околийското) училище, което тогава се състояло от четири класа – по две години за всеки клас. След това завършва и семинарията и през 1850 г. се връща в България. Учителства в Сливен и в Ямбол като главен учител (1850-1861) и отново в Сливен – непрекъснато до 1871 г., когато е избран от Сливен за представител в Цариград при изработването на екзархическия устав. Чинтулов е участвал в първия български литературен кръг, чиито представители са Найден Геров, Иван Богоров, Димитър Мутев и др. Автор е на учебници по реторика, литература, руски език, френски език, математика и нотна пеене, които никога не са обнародвани, но са широко разпространени сред съвременниците му, но само във вид на преписи от учители и ученици.

Георги Раковски

(1821 – 1867)

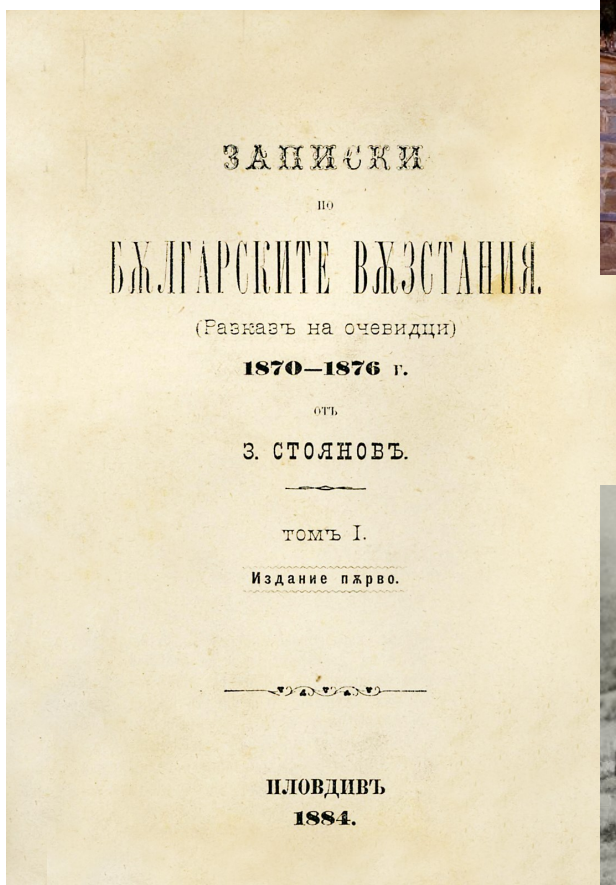
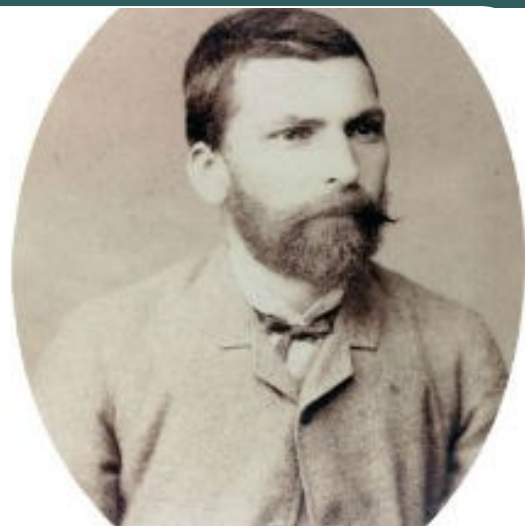
Идеолог, стратег и **организатор на българското националноосвободително движение**, публицист, писател, историограф и етнограф. Участва най-активно в борбите за църковна и политическа свобода на българите. Организира Първа българска легия (1862). Обосновава тактиката и идеологията на четническото движение в „Привременен закон за народните горски чети за 1867-о лето”. Културно-историческите му възгледи се извяват в неговата публицистика. Отдава целия си живот на делото: издава вестници („Дунавски лебед”), пише поемата „Горски пътник” (1857), „...” и други. Търси съюзници сред съседите и в Европа. Наречен е „бащата на революцията”.

Захари Стоянов

(1850-1889)

Български революционер, политик, писател и публицист. Участник в Старозагорското въстание и водач на Априлското въстание. Автор на мемоарната книга **“Записки по българските въстания”**. Захари Стоянов ръководи организацията на Съединението. След Освобождението е народен представител и председател на НС (1888-1889). Публицистиката на Захари Стоянов се отличава с полемична острота и борбен, настъпателен дух. Основната творческа дейност на Захари Стоянов е свързана с мемоарно-биографични произведения. Като мемоарист, биограф и белетрист той проявява интерес към близкото революционно минало.

Братя Миладинови – Константин и Димитър

(Димитър – 1810-1862; Константин -1830-1862)

Братя Миладинови са изтъкнати български възрожденци, просветители и фолклористи. Родени са в град Струга. Дълго време Димитър Миладинов е учител в много градове на Македония. Развива широка обществена и просветителска дейност. През 1861 година излиза епохалният труд на Миладинови “Български народни песни”. В него те събират, подреждат и систематизират образци на българския песенен фолклор. Обявен за “царски душманин”, Димитър Миладинов е арестуван и отведен в Цариград. Не след дълго там е затворен и неговият брат Константин, като и двамата са набедени от гръцките фанариоти. Двамата умират от тиф в цариградските тъмници през 1862 година.

Паметник на
братята в
гр.Благоевград

Петър Берон

(1850-1889)

Български учен енциклопедист, просветител, реформатор на учебното дело в България. Учи в Букурещ, посещава лекции по философия в Хайделберг. Завършва медицина в Мюнхен с докторска дисертация. Владее 9 езика, пише на 6. Издава на френски, немски и английски език 24 научни съчинения, събрани в 32 тома. Създава първата натурофилософска система, изложена в седемтомното му съчинение „Панепистимия” („Всенаука”) (1861-1867). Съставя първия български светски учебник – „Буквар с различни поучения” (1824), популярен под името „Рибен буквар”. Застъпва се за въвеждане на взаимното обучение и на звучния метод при усвояване на четенето. Разработва въпроси от областта на метеорологията, физиката, химията, астрономията, математиката.

